

FAQ-i dotyczące ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Raport o stanie zapewniania dostępności (art. 11-12)

- 1. Formularze do sporządzenia raportu o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Gdzie można znaleźć wzór raportu wskazanego w art. 11. (Raporty o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami)?**

Zgodnie z art. 58 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami pierwsze raporty, o których mowa w art. 11, powinny być sporządzone do 31 marca 2021 r. Wzór raportu zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (MFIPR). Obecnie pracujemy nad tym dokumentem. O umieszczeniu wzorów w BIP poinformujemy zobowiązane ustawą podmioty wykorzystując ustaloną hierarchiczną ścieżkę komunikacji. Oznacza to, że informacja o umieszczeniu raportu zostanie przekazana ministerstwu i urzędowi centralnym oraz wojewodom i marszałkom województw z prośbą o dystrybucję wśród podległych podmiotów. Informacja w tym zakresie zostanie także umieszczona na stronie internetowej programu Dostępność Plus.

- 2. Raport dostępności i plan działania np. dla urzędu miasta przygotowuje koordynator, a co w przypadku innych podmiotów publicznych np. jednostek podległych?**

Ustawa nie wskazuje osoby odpowiedzialnej za przygotowanie raportu o dostępności podmiotu publicznego, ani nie precyzuje kwestii sposobu jego przekazywania przez jednostki podległe w przypadku podmiotów, o których mowa w art. 11 ust. 4 pkt 2 (tj. przekazujących raport do właściwego miejscowo wojewody). Należy jednak pamiętać że do przygotowania raportów o stanie zapewniania dostępności zobowiązane są wszystkie podmioty publiczne - czyli nie tylko organy władzy publicznej zobowiązane do wyznaczenia koordynatora, ale także jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego. Warto także zaznaczyć, że co do zasady koordynator w zakresie swoich ustawowych obowiązków nie ma wskazanego sporządzania raportu. Do jego sporządzenia zobowiązany jest podmiot publiczny, więc może to być zadanie powierzone zarówno koordynatorowi jak i innej osobie (lub grupie osób).

- 3. Jaka jest droga przekazywania raportu – czy urząd miasta składa raport bezpośrednio do wojewody i co z raportami z podmiotów publicznych – czy również bezpośrednio do wojewody, czy najpierw do urzędu miasta, a jeśli tak – czy urząd miasta musi przygotować zbiorczy raport?**

Ustawa wskazuje, że każdy podmiot publiczny (poza tymi o zasięgu ogólnokrajowym) składa raport do właściwego miejscowo wojewody. Chcąc ułatwić ten proces MFIPR dokonuje obecnie analizy możliwości współpracy z GUS w zakresie budowy narzędzia

elektronicznego pozwalającego na przekazywanie raportu przez każdy zobowiązany podmiot i odpowiednią agregację danych z przekazanych raportów na poziomie wojewodów. W zależności od wyniku tych ustaleń raporty będą przekazywane albo za pośrednictwem ww. narzędzia lub też w formie tradycyjnej tj. poprzez wypełnienie odpowiedniego wzoru w wersji elektronicznej lub papierowej i przekazanie go zgodnie z ustaloną ścieżką. Kwestie te zostaną rozstrzygnięte do końca br.

Certyfikacja dostępności (rozdział 3)

4. Czy certyfikacja dostępności jest obowiązkowa dla podmiotów publicznych?

Certyfikacja opisana w ustawie nie dotyczy w ogóle podmiotów publicznych, które z mocy ustawy są zobligowane do zapewniania dostępności w zakresie o jakim mowa w art. 6. Certyfikacja jest procesem dobrowolnym i jest skierowana do podmiotów innych niż publiczne.

5. Kiedy przewidziany jest start otwartego naboru podmiotów ubiegających się o status podmiotów dokonujących certyfikacji?

MFiPR rozpoczęło prace nad projektem rozporządzenia, które określi wymogi dla podmiotów dokonujących certyfikacji, wzór wniosku o wydanie certyfikatu i wzór certyfikatu dostępności. Projekt rozporządzenia jest tworzony we współpracy z Radą Dostępności i będzie podlegał zaopiniowaniu przez ten organ. Dopiero po wejściu w życie rozporządzenia możliwe będzie ogłoszenie naboru podmiotów dokonujących certyfikacji. Zgodnie z art. 73 pkt 2 przepisy dot. certyfikacji wejdą w życie od 6 marca 2021 r. i przed tą datą uruchomiony zostanie nabór podmiotów uprawnionych do dokonywania certyfikacji. Na tym etapie nie wyznaczono dokładnej daty naboru. Do momentu ustalenia wyników naboru na stronie MFiPR będzie listy podmiotów uprawnionych do certyfikacji.

Koordynator dostępności (art. 14)

6. W jakim terminie należy podać dane kontaktowe osoby, która zostanie wyznaczona do pełnienia funkcji koordynatora do spraw dostępności?

Zgodnie z art. 59 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, koordynatorów należy ustanowić do 30 września 2020 r. Po jego wyznaczeniu właściwe jest niezwłoczne przekazanie danych koordynatora do BIP lub na stronę internetową w celu umożliwienia kontaktu z osobą pełniącą tę funkcję. Ponadto MFiPR zachęca do przekazywania danych kontaktowych do wyznaczonych koordynatorów także na adres mailowy dostepnosc.plus@mfi.pr.gov.pl w celu umieszczenia ich we wspólnej bazie kontaktowej zamieszczonej [na stronie](#) MFiPR. Umieszczanie danych kontaktowych w bazie na stronie MFiPR jest dobrowolne. Ich przekazanie oznacza więc zgodę na publikację na stronie MFiPR, w celu udostępniania osobom zainteresowanym uzyskaniem danych kontaktowych do koordynatorów dostępności. Administratorem danych umieszczonych w bazie jest MFiPR. Osoby umieszczone na liście mają prawo do ich poprawy lub żądania ich usunięcia.

Jednocześnie osobom znajdującym się na liście mogły zostać przekazane informacje i materiały edukacyjne dotyczące wymagań w zakresie dostępności.

Czy wójt / burmistrz / prezydent miasta wyznacza koordynatora tylko w Urzędzie Gminy / Miasta czy dla wszystkich jednostek organizacyjnych?

Art. 14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami ogranicza obowiązek wyznaczenia koordynatora do spraw dostępności wyłącznie do organów władzy publicznej, sądów i trybunałów. Jednostki organizacyjne gminy, jako podmioty publiczne są zobowiązane do zapewnienia minimalnych wymagań w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej określonych w art. 6 ustawy, ale nie są zobowiązane do wyznaczenia koordynatora, o którym mowa w art. 14 ustawy. Zatem wójt / burmistrz / prezydent miasta jest zobowiązany do wyznaczenia koordynatora dla organu. Od decyzji ww. organów zależy czy koordynator będzie odpowiedzialny tylko za dostępność w urzędzie obsługującym ten organ czy też w podległych jednostkach organizacyjnych. MFiPR zachęca do wyznaczania osób pełniących taką funkcję w jak największej liczbie podmiotów publicznych.

7. Czy stanowisko koordynatora dostępności powinno być wyodrębnione czy też potraktowane jako zadanie dodatkowe? Co z wynagrodzeniem za pełnienie funkcji koordynatora dostępności oraz ewentualnie kwotą takiego wynagrodzenia?

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, organ władzy "wyznacza co najmniej jedną osobę pełniącą funkcję koordynatora do spraw dostępności". W przepisie celowo wprowadzono "funkcję koordynatora dostępności" po to, żeby każdy organ stosownie do własnych potrzeb i możliwości wywiązał się z tego obowiązku. Ustawa nie precyzuje czy powinno to być wyodrębnione stanowisko, czy stanowisko łączone z pełnieniem innych obowiązków. Decyzja w tym zakresie, jak również w kwestii wynagrodzenia za realizację zadań przez osobę (osoby/zespół) wyznaczoną jako koordynator dostępności zależy w pełni od danego organu.

8. Czy każdy podmiot publiczny musi mieć koordynatora do spraw dostępności?

Nie każdy. Art. 14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami ogranicza obowiązek wyznaczenia koordynatora do spraw dostępności wyłącznie do organów władzy publicznej, sądów i trybunałów.

9. Kto może pełnić funkcję koordynatora, czy są określone wymagania wobec osoby pełniącej tę funkcję?

Przepisy nie określają szczególnych wymagań w stosunku do osoby, która może być wyznaczona do pełnienia funkcji koordynatora dostępności. Biorąc pod uwagę zdania jakie ma wykonywać powinna być to osoba komunikatywna, empatyczna, otwarta na ludzi oraz zmotywowana do poznawania i wdrażania dostępności. Najlepiej byłoby, żeby była to osoba, która zna urząd, w którym pracuje i będzie mogła wskazać te obszary jego działalności, które należy poprawić, żeby urząd ten mógł spełniać wymagania w zakresie

dostępności. Funkcja koordynatora dostępności może być pełniona przez jedną lub kilka osób. Decyzja w tym zakresie należy do kierującego danym podmiotem.

10. W jaki sposób ma być wyznaczony koordynator, czy ma to być np. zarządzenie wójta/burmistrza/prezydenta/miasta/starosty/marszałka lub dyrektora organu władzy publicznej?

Przepisy ustawy o zapewnianiu dostępności nie wskazują konkretnego sposobu, w jaki powinni być wyznaczani koordynatorzy dostępności. Jednak w celu odpowiedniego umocowania koordynatora w strukturze organu władzy publicznej możliwe jest np. opracowanie zarządzenia kierującego organem, w którym zapisane zostaną obowiązki i uprawnienia osoby pełniącej tę funkcję lub wprowadzenie innej wewnętrznej procedury która regulowałaby te kwestie. Określenie kompetencji koordynatora na etapie jego wyznaczenia pozwoli na uniknięcie problemów dotyczących jego działania w przyszłości.

11. Czy gdy do 30 września 2020 r. koordynator nie zostanie wyznaczony, to urzędowi będą grozić sankcje?

Przepisy ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obecnie nie przewidują bezpośredniej sankcji dla organów, które nie wywiążą się z obowiązku wyznaczenia koordynatora. Liczymy na odpowiedzialność i świadomość osób kierujących organami władzy publicznej. Z informacji jakie zbiera Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej wynika, że już dziś wyznaczono kilkuset koordynatorów dostępności w całym kraju, w tym także w podmiotach które nie są do tego zobligowane ustawą. Wskazuje to na to że wiele instytucji dostrzega potrzebę wyznaczenia swego opiekuna dostępności w swoim urzędzie. Warto w tym miejscu także zaznaczyć, że od września 2021 r. każda osoba ze szczególnymi potrzebami będzie mogła złożyć skargę na brak dostępności. Stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących dostępności może skutkować nałożeniem grzywny w celu przymuszenia na dany podmiot. Wyznaczenie koordynatora i konsekwentna realizacja przypisanych mu zadań, w tym w szczególności planu poprawy zapewniania dostępności w danym podmiocie, zmniejsza ryzyko, że tego typu skargi będą wnoszone lub znajdą uzasadnienie.

Formularz wniosku o zapewnienie dostępności

12. Czy tak jak w przypadku raportu, którego formularz zostanie opublikowany przez Ministerstwo, będzie również formularz wniosku o zapewnienie dostępności czy też każdy organ władzy i/lub każdy podmiot publiczny musi opracować taki formularz?

MFIPR nie przewiduje obecnie opracowania takiego formularza jako jednego wzoru. Każdy podmiot może zatem opracować go samodzielnie. Wniosek o zapewnienie dostępności musi zawierać elementy o których mowa w art. 30 ust. 3 ustawy, a forma jego dostarczenia musi pozwalać na ustalenie terminów określonych w art. 31 i przeprowadzenie procedury postępowania z wnioskiem zgodnie z art. 31 ust 5. Warto pamiętać także o jego dostępności oraz o możliwości komunikowania się z urzędem z wykorzystaniem różnych form komunikacji.

Kogo, od kiedy i w jakim zakresie obowiązuje ustawa o zapewnianiu dostępności ?

13. Czy przedsiębiorstwo państwowe, a więc samodzielny, samorządny i samofinansujący się przedsiębiorca posiadający osobowość prawną, podlega zakresowi podmiotowemu ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami?

Jeśli podmiot spełnia jedną z przesłanek określonych w art. 3, podlega obowiązkowi określonym w ustawie i jest zobowiązany m.in. do spełniania minimalnych wymagań wynikających z art. 6. Zachęcamy także do zapoznania się z poradnikiem ułatwiającym wdrażanie ustawy, który znajdziecie Państwo na stronie: [Link do poradnika do ustawy o zapewnianiu dostępności \(...\)](#)

14. Czy polskie placówki zlokalizowane zagranicą, takie jak ambasady, konsulaty i przedstawicielstwa są zobowiązane do przestrzegania ustawy o zapewnianiu dostępności?

Tak. Ustawa realizuje m.in. postanowienia Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych, którą podpisało i ratyfikowało 180 państw, w tym Rzeczpospolita Polska. Jako strona Konwencji, Polska jest zobowiązana do promowania, ochrony i zapewnienia pełnego korzystania z praw człowieka przez osoby z niepełnosprawnościami oraz zapewnienia im pełnej równości na mocy prawa. Dostępność podmiotów publicznych regulowana ustawą jest ważnym elementem zapewnienia wspomnianej równości - nie tylko osobom z niepełnosprawnościami, ale także szerszej kategorii tj. osobom ze szczególnymi potrzebami. Jej przepisy mają na celu likwidację barier, na które napotykają osoby ze szczególnymi potrzebami w kontakcie z podmiotami publicznymi - bez względu to, czy są one zlokalizowane w Polsce, czy poza jej granicami. Placówki zagraniczne Rzeczypospolitej Polskiej nie zostały wyłączone z zakresu art. 4 ustawy, zobowiązane więc są stosować ww. przepisy.

15. Czy w przypadku wynajmu nieruchomości, która jest siedzibą podmiotu publicznego istnieje konieczność dostosowywania obiektów najmowanych do wymogów ustawy?

Wynajem budynku nie zwalnia z możliwości i obowiązku zastosowania ustawy, ponieważ przepisy nakładają obowiązki na podmiot publiczny a nie na zarządcę nieruchomości. Ustawa pozwala na wprowadzanie rozwiązań nie związanych trwale z danym budynkiem, dających możliwość łatwego demontażu lub zmiany lokalizacji (np. przenośna rampa czy pętla indukcyjna itp.). Warto również rozważyć konsultacje z właścicielem nieruchomości, który może być zainteresowany ewentualnymi inwestycjami pod kątem poprawy jego dostępności, ponieważ poszerza to grono potencjalnych użytkowników i poprawia komfort użytkowania.

16. Pomieszczenia w naszym urzędzie spełniają różne funkcje. Jaki rodzaj pomieszczeń należy dostosować do przepisów przedmiotowej ustawy. Czy istnieją okoliczności zwalniające z obowiązków, jakie nakłada ustawa?

Ustawa w art. 6 ust. 1 lit b) nakazuje umożliwienie dostępu do wszystkich pomieszczeń z wyłączeniem pomieszczeń technicznych. Określenie pomieszczeń, które pełnią funkcję

technicznych, lub które z różnych powodów np. bezpieczeństwa państwa nie powinny być dostępne poza określonym kręgiem uprawnionych osób, należy do podmiotu publicznego zlokalizowanego w danym obiekcie. Odstąpienie od obowiązków nakładanych przepisami ustawy jest możliwe powołanie się na przesłanki prawne, o których mowa w art. 7 ustawy (w szczególności względy techniczne lub prawne). Niemniej jednak warto zwrócić uwagę, że mimo braku możliwości wstępu do niektórych pomieszczeń dla osób spoza personelu danego podmiotu, mogą również wśród jej pracowników być osoby z niepełnosprawnością (nawet czasową), dla których wprowadzenie odpowiednich rozwiązań technicznych może zniwelować istniejące bariery i ułatwić lub umożliwić im wykonywania obowiązków służbowych.

17. W przypadku podmiotów realizujących zadanie finansowane z udziałem środków publicznych, podmiot jest zobowiązany do zapewnienia dostępności "w zakresie określonym w tej umowie". W jaki sposób ten zakres ma być dookreślony, jak dokładnie sprecyzowany?

W uzasadnieniu do ustawy wyjaśniano, że w art. 4 ust. 3 projektu ustawy, uregulowana została sytuacja, w której podmiot niepubliczny realizując zadania finansowane z udziałem środków publicznych, na podstawie zawartej umowy, jest zobowiązany do zapewnienia dostępności w zakresie określonym w tej umowie. Należy podkreślić, że intencją ustawodawcy jest zapewnienie, aby wszelkie działania realizowane ze środków publicznych objęte były reżimem dostępności ale tylko w takim zakresie, jaki jest możliwy, wykonalny i uzasadniony w tych działaniach. Sposób zapewnienia dostępności generalnie określa art. 6 ustawy, ale to podmiot przekazujący środki publiczne powinien dookreślić w umowie warunki, które musi spełnić podmiot niepubliczny realizując zadanie. Sposób i precyzja tego dookreślenia zależą będzie od charakteru i zakresu zadania, na które przekazywane są środki publiczne.

18. Jaka jest intencja art. 70 ustawy? Czy dostęp alternatywny ma być stałym rozwiązaniem?

Intencją tego przepisu jest wyłącznie wprowadzenie dodatkowego "okresu przejściowego", w którym dostęp alternatywny jest traktowany na równi z zapewnieniem dostępności. Po upływie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy dostęp alternatywny może być stosowany już tylko w wyjątkowych, indywidualnych okolicznościach i nie jest równoznaczny z zapewnieniem dostępności (m.in. przysługuje prawo skargi na jego zastosowanie). O tym że jest to przepis przejściowy świadczy m.in. fakt, że umieszczono go w rozdziale 7.